

A nagymennyiségű fa fogadása, tározása és feldolgozásra való előkészítése nagy feladatot ró a gyárra. A hagyományos választékban érkező anyagot ún. tárolóasztalra helyezük, ez azt az aprítógépet tápláló szállítóberendezésre továbbítja, majd azon az aprítóba érkezik. A felaprított fa ezután levegővel csőrendszeren jut az aprítéktároló térre, ahol 10—15 m magas rakásokban, rakásonként 4—10 ezer m³-es mennyiségben tárol. Innen az üzem szükségletének megfelelően úsztató csatornán, vízáram segítségével ér a rostosító üzembe. Gondoskodás történt a faapríték fogadására is, a szükséges fogadórendszer kiépült arra az esetre, ha az erdőgazdaságok, üzemek apríték szállítására rendezkednének be.

A gyártó üzemekben korszerű technológiával, magas termelékenységgel, jól gépesített, automatizált berendezéseken folyik a termelés. A farostlemezgártás megvalósítása után bevezetésre került a farostlemezeknek lakkkal, valamint főliával való felületkezelése. A lakkozással való felületnemesítés 1964-ben kezdődött. A lakkozó üzemben az egy fizikai dolgozóra jutó évi termelési érték mintegy 2,5—3 millió forint. E szám mutatja az üzem gépesítettségét, és automatizáltságát. 1972-ben a termelés meghaladta az 1,7 millió m²-t, de ez a mennyiség sem elégítette ki a felhasználási igényeket, ezért újabb 1 millió m² kapacitású üzemet (6. sz.) építettünk.

A laminált lemezek termelése 1965-ben kezdődött a 4. sz. üzemben. A termelés azóta állandóan emelkedik, 1973-ban eléri az 1,7 millió m²-t. E termékből sem kielégíthetőek a felhasználói igények. A gyártás fokozásának részben hátrált szab a devizaigény, mert a dekorpapírokat nyugati országokból kell beszerezni. Indokolt volna a hazai gyártás mielőbbi bevezetése. A feladat a papírparral, a nyomdaiparral és a vegyiparral közösen volna megoldható.

Az eddig elért eredmények reális alapot adnak a további fejlesztésre. Ez megoldást jelenthetne az erdőgazdaságoknak és faipari vállalatoknak az alacsonyértékű favasztékok és hulladékok értékesítésére, a fogyasztói igények pedig magasabb fokon nyerhetnének kielégítést.

Dr. Szőnyi László:

634.0.23:634.0.36.001.6

MŰSZAKI FEJLESZTÉS AZ ERDŐSÍTÉSEKBE

A fatermesztés területén a IV. ötéves terv első részének legjelentősebb eredménye az erdészeti szaporítóanyag termelés rohamos fejlődése volt. Az 1972. hosszabb idő óta az első esztendő volt, amikor az erdészeti szaporítóanyag iránti igényeket mennyiségileg is ki lehetett elégíteni. Ma az erdősítések műveletei felé fordul az érdeklődés.

A jövő erdejét illetően az erdőművelési helyett egyre inkább a fahasználati technika a meghatározó. A fejlesztés olyan fahasználati eljárásokat keres, amelyek lehetővé teszik a kedvező biotechnikát, a biológiának pedig olyanok után kell néznie, amelyekkel a magtermést nélkülöző években elvégezhető a felújítások. A mesterséges erdősítés marad változatlanul éves erdőfelújítási tevékenységünk jelentős hányada. Az egyre nagyobb teljesítményű gépek, a javuló munkaszervezés lehetővé teszik, a fahasználatok gazdaságossága megköveteli a nagyobb területű tarvágásokat. A mesterséges erdősítés a bükk és a tölgy makktermés elhúzódása miatt még a természetes felújításokban is nélkülözhetetlen, eljárásának fejlődésével pedig nemcsak az éghajlati tényezőktől, hanem az évszaktól is egyre inkább függetlenné válik.

A talajelőkészítés célja a talaj és felszínének ültetésre — kivételesen vetésre — való alkalmasság tétele. Így mondtuk eddig. Súlyosbodó ápolási gondjaink miatt azonban ma már ki kell egészítenünk: a talajelőkészítés időszakában kell megtörni azt a növényi konkurenciát, amely a felújítást várhatóan támadja annak lábvetése előtt. A legbelterjesebb — teljes területet érintő, forgatásos — talajelőkészítés Magyarországon elsősorban a homoktalajokon szükséges és szinte ezekre is korlátozott. Talajtani okokból, de mindenekelőtt az egyre súlyosabb érvként jelentkező gazdaságossági megfontolásokból a részleges, sőt forgatás nélküli eljárásokat keressük. Különös érdeklődésre tarthatnak számot — 20—25°-nál nem meredekebb területeken — azok a gépek, amelyek a talajt forgatás nélkül fellazítják, közben az avart, a felapritott vágáshulladékot gyökerekkel együtt a talajba keverik.

Legyen a talajelőkészítés teljes vagy részleges, azonnal felmerül a kérdés: *milyen távol legyenek egymástól az új erdő sorai és abban az egyes növények?* Erdőművelés-technikai nézőpontból javasoljuk a 2,80 m körüli sortávolságot, de hangsúlyoznunk kell, hogy egységes hálózati méret sem termőhelyre, sem fafajra nem adható. Igen nagy a jelenlegi csemeteszám, legalább felére kívánatos csökkenteni. Ez egyben a tőtávolság növelését is jelenti természetesen.

Az ültetés forgatással előkészített területeken megoldott. Világszerte az érdeklődés homlokterében állnak azonban a forgatással elő nem készített — tuskós, köves — területeken alkalmazható ültetőgépek. Első példányait ismerjük: nagy energiaigény, korlátozott teljesítmény jellemzi e gépeket, a keletkezett erdők nevelése, védelme nehezen oldható meg. E gépekkel mégis hamarosan találkozunk, ezt sürgeti a vágástakarítás, a tuskózás drága volta, indokolja a talajt, a biológiai és a technikai előrehaladás, nem beszélve a gazdaságosságról. Figyelemre méltók azok a kísérletek, amelyek a talaj részleges előkészítését, az ültetést, egyidőben a műtrágya és növényirtó vegyszer adagolását egyetlen géppel tervezik megoldani. Ezek a ma már prototípusként működő gépek fogalmaztatták meg azt az igényt is, hogy neveljenek nekik megfelelő méretű, folyamatos munkájukat lehetővé tévő, bármikor ültethető, lehetőleg méretesebb csemetét.

Lejtős — 20—25°-nál meredekebb — felszínű talaj előkészítésére magyar gépsor is áll rendelkezésre, a gépsor földes kopárokon használható. Mi lesz azonban a tuskós, köves lejtőkön? Ma nincs erre válasz, de a tuskóval a következő években megkezdik a harcot a prototípusban már itt-ott látható gépekkel. Legvalószínűbb megoldás, hogy a tuskót kikerülik. Számottevő azoknak a területeknek a nagysága, ahol a gép nem tud mozogni. A mótoros ültetőlándzsák jelzik itt a jövő útját. Az alkalmazott csemete csak burkolt gyökerű, kezelhető, könnyű konténerben, olcsón szállítható itt is.

Az erdősítések ápolásában előreláthatóan a vegyszeres eljárások hódítanak tért és az ápolást már a talajelőkészítés időszakában előkészítik.

Haják Gyula:

634.0.61:634.0.32

AZ ERDEI FELTÁRÓHÁLÓZAT FEJLESZTÉSE

Bár az elmúlt negyed évszázadban végrehajtott útépitési beruházások számottevően megnövelték erdőterületeink feltártságát, ennek ellenére korántsem állíthatjuk, hogy a meglévő üzemi szállítópályák mennyiségi és minőségi szempontból kielégítik a jelen, de még inkább a jövő erdőgazdálkodása által támasztott igényeket.